

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Nr 2 maj 2010

Landsbygd i Centrum

Tema: Djurens välfärd

Foto: Sofia Ång

Länsstyrelsen i Stockholms län
Hantverkargatan 29
Box 22067
104 22 Stockholm

Tel: 08-785 40 00 (vxl)
Fax: 08-650 77 40
Besök oss gärna på
www.lansstyrelsen.se/stockholm

Redaktion: Hanna Williamsson, Mette
Kjöbek Petersen, Rose-Mari Åkerström
Ulrika Geber (ansvarig utgivare)

Tryckeri: Lenanders 2010
ISSN 2000-5245

I detta nummer kan du bland annat läsa om:

SAM-ansökan 2010

Bredband på landsbygden

Djur på bete

Alla djur har rätt att må bra

Q-feber och andra zoonoser

Märkning, journalföring och rapportering

Lantbruksledaren

Debatten är het kring lantbrukets djurskyddsfrågor sedan slutet av förra året och röstläget har ibland varit högt. Detta nummer av Landsbygd i Centrum har djurvälstånd som tema. Aktuellt just nu är goda råd inför betessäsongen. Vi försöker i detta nummer belysa olika perspektiv, som i artikeln ”Alla djur har rätt att må bra” där länsstyrelsens djurskyddshandläggare Maria Ottosson och Anita Wennberg, aktiv i LRF:s omsorgsgrupp intervjuas. Vi arbetar ju alla för en god djurvälstånd, som Anita Wennberg avslutningsvis konstaterar – ”Länsstyrelsen och omsorgsgruppen arbetar mot samma mål, men med olika verktyg.”

Sedan årsskiftet har enheten för lantbruksfrågor och enheten för länsveterinärer samlats i en avdelning för landsbygd. Enheten för lantbruksfrågor kan bidra till förbättrad djurvälstånd bl.a. genom kompetensutveckling inom Landsbygdsprogrammet, medan enheten för länsveterinärer ansvarar för djurskyddskontrollen.

I år har 2 027 SAM-ansökningar kommit in från lantbrukarna i Stockholms län. Det är cirka 130 färre än 2009 och beror sannolikt på den minimigräns på 4 hektar för gårdsstödet som infördes 2010. Andelen

elektroniska ansökningar var drygt 63 procent. Under den vecka vi hade öppet hus, var det 165 personer som kom för rådgivning kring SAM-ansökan. Nästa år höjer vi ambitionen för en ökad andel elektroniska ansökningar.

Regeringen har satt upp målet att Sverige ska ha ett bredband i världsklass. En förutsättning är tillgång till bredband med hög kapacitet i hela landet. Det framgår av den bredbandsstrategi som beslutades 2009. En hög användning av IT och Internet förväntas bidra till bland annat konkurrenskraft och innovationsförmåga. Samtidigt kan det vara ett verktyg att möta en ökad globalisering i glesbygd. Läs om det nya projektstödet för utbyggnad av bredband på landsbygden. Målgrupp är organisationer, ideella och ekonomiska föreningar, byalag och landsbygdskommuner. För att nå målet är det viktigt att redan nu ansöka, undersöka, mobilisera, planera och börja bygga!

Ulrika Geber
Lantbruksdirektör

Enheten för länsveterinärer – en presentation

Karina Burlin är länsveterinär och chef för enheten för länsveterinärer. På enheten arbetar 32 personer. De flesta arbetar som djurskyddshandläggare, sju som länsveterinärer, tre som byggnadskonsulenter och därtill två administratörer. Arbetsuppgifterna omfattar

- kontroll av:
 - djurskydd
 - primärproduktion av foder och livsmedel
 - veterinärverksamhet i länet
- regional kontroll av livsmedel
- tillsyn av djurhälsopersonal
- förprovning av stallar
- tillståndsprövningar med mera

Arbetsuppgifterna omfattar även det länsövergripande ansvaret för smittskyddet hos djur som syftar till att säkra smittskyddet och hindra smittspridning både

mellan djur och från djur till människa. I smittskyddsarbetet ingår bland annat omvärldsbevakning, beredskap inför epizootier och zoonoser (sjukdomar som kan överföras mellan djur och människa) samt andra smittor eller substanser som kan komma att påverka djuren i länet.

Vi samarbetar, beroende på aktuell frågeställning, med smittskyddsläkare, Smittskyddsinstitutet, Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, fältverksamma veterinärer, lantbruksnäringens organisationer och länets kommuner. Vi informerar om och ger svar på frågor som rör våra arbetsområden från bland andra allmänheten, företag, kommuner, massmedia och veterinärer på fältet.

Du är välkommen att höra av dig om du har frågor! Du når oss via Länsstyrelsens växel 08-785 40 00.

Camilla Jüllig, länsveterinär

Foto: Paulina Lilljander

SAM-ansökan 2010

Ny jordbruksmark?

Mycket ny mark har anmälts i årets SAM-ansökan i form av så kallade 00-block. Det är viktigt att inte ta med mark i SAM-ansökan om du inte är säker på att det är jordbruksmark. Om marken inte godkänns som jordbruksmark riskerar du sanktion på din utbetalning. Detta gäller även mark som inte godkänts vid jordbruksverkets blockinventering 2009. Om du på nytt tar med sådan mark i SAM-ansökan måste du samtidigt intyga att marken har åtgärdats och att den nu uppfyller de villkor som gäller för åker- och betesmark.

Begäran om komplettering från Länsstyrelsen

Handläggningstiden för SAM-ansökan har i år förkortats med tre veckor. Detta begränsar Länsstyrelsens möjlighet att skicka ut brev för att begära in kompletteringar. Vi har inte resurser att skicka ut påminnelser. Du bör därför svara omedelbart på en eventuell begäran om komplettering.

Sista ändringsdag SAM-2010

Som vanligt är sista dag för ändringar och kompletteringar i din SAM-ansökan den 15 juni.

Efterarbete med SAM 2009 orsakat av blockinventeringen

Blockinventeringen fortsatte i vissa fall efter att Länsstyrelsen fattat beslut om utbetalning. Det har inneburit att vi har varit tvungna att handlägga om berörda ansökningar efter de nya inventerade arealerna. Det leder också till att nya utbetalningsbeslut måste göras under våren. Ibland har de nya inventeringsuppgifterna resulterat i en tilläggsutbetalning. I andra fall har det inneburit att en del av tidigare utbetalt belopp måste krävas tillbaka, om den inventerade arealen visat sig vara mindre än den ansökta.

Det finns även en hel del arbete kvar med att anpassa åtagandeplaner för betesmarker med särskilda värden efter de nya, inventerade arealerna. Länsstyrelsens mål är att de som ska få en tilläggsutbetalning eller en ny åtagandeplan ska få det senast den 30 juni 2010. Arbetet med återkrav för de brukare som fått för mycket utbetalt kommer att dröja. När det arbetet kan avslutas vet vi inte i dagsläget.

Viveka Appeltofft

Nytt om bredband på landsbygden

Nya regler för utveckling av bredband på landsbygden inom ramen för Landsbygdsprogrammet har trätt i kraft 1 maj 2010.

Projektstöd

Länsstyrelsen kan nu lämna projektstöd för att anlägga bredband i områden där det idag inte finns något marknadsintresse för att etablera bredbandsnät. Stödet omfattar både nydragning och uppdatering av befintligt bredband. Stöd kan också lämnas för förstudier. Inom Leader kan projektstöd beviljas för att engagera hembygden för att få bredband eller för att bilda en förening som vill genomföra en bredbandsinsatsning.

Projektstöd får lämnas med upp till 100 % av de stödberättigande kostnaderna. Stöd lämnas normalt med 75 % av de offentligt finansierade kostnaderna och 25 % bör alltså vara annan offentlig finansiering, exempelvis från kommunen. En viss del av den totala projektkostnaden bör dessutom finansieras med privata medel.

Vem kan söka stöd?

Organisationer, ideella och ekonomiska föreningar, byalag och kommuner kan söka stödet för bredbandsutbyggnad. En viktig förutsättning för projektstödet är att resultatet kommer till nytta för flera. Nätet ska vara ett så kallat öppet nät, det vill säga kunna användas av flera operatörer och tjänsteleverantörer.

Marknadsanalys

Stödet förutsätter att det görs en marknadsanalys. Marknadsanalysen ska innehålla en beskrivning av det område där bredbandsnätet ska anläggas, en kartläggning av vilka möjligheter till bredband som redan finns i området och vilken sorts bredband som ska byggas. Det är bra att i ett tidigt skede ta kontakt med kommunen för att få veta vilka planer för bredbandsutbyggnad som finns.

Lantmäteriförrättning

För att undvika problem i framtiden kan det vara bra att reglera förhållandena kring bredbandsanläggningen genom en lantmäteriförrättning. Det underlättar till exempel när en fastighet byter ägare. Lantmäteriet kan också hjälpa till med att bilda en samfällighetsförening för att förvalta bredbandet. Det finns inte något krav på en lantmäteriförrättning för att få projektstöd, men förrättningen är en stödberättigande kostnad.

Mer information om stödet

- Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se.
- På Svenska Stadsnätets föreningens webbplats finns en broschyr som tagits fram tillsammans med LRF som beskriver hur det kan gå till att bygga ut bredband på landsbygden, www.ssnf.org

Sven-Erik Svensson

Djur på bete

Under maj månad är det dags för betesläpp. Det är en härlig känsla att få släppa ut djuren i det fria! Arbetet med djuren blir oftast mera lättskött under betessäsongen. Samtidigt finns det en oro. Räcker betet till? Kommer djuren att hålla sig innanför stängslet? Hur ska man få till den dagliga tillsynen?

Daglig tillsyn

Djurskyddslagen säger att alla djur på bete ska ha daglig tillsyn. Dräktiga eller sjuka djur ska ses till oftare. Kontakten med människor tjänar också till att undvika att djuren ”förvildas” på betet. Att se till djuren innebär i stora drag att varje dag:

- se efter att alla djuren är där, räkna dem
- se efter att alla djur verkar friska och skadefria
- kontroller att djuren har tillräckligt med bete, vatten av bra kvalitet och salt/mineraler
- kontroller att stängslet fungerar och att hagen inte innehåller farliga föremål

Betesplanering

Betesplanering är den svåra konsten att se till att djuren får just den betesmängd och beteskvalitet som de behöver samtidigt som betesmarken tas omhand på ett bra sätt. Det kan verka som en svår ekvation, men våga försöka! Att inte ha en betesplanering är i själva verket bara att ha en dålig betesplanering. Tänk på följande

- Betet är en färskvara som inte kan sparas. Det skulle egentligen märkas med ”bäst-före datum”. Förvuxet bete har dålig smaklighet och lågt näringsvärde.
- Det finns inget facit! Det finns tabeller som anger betets avkastning per hektar, lämpligt antal betesdjur per hektar etcetera. Problemet är bara att dessa tabeller aldrig gäller. De förutsätter normalår, normalhage och normalbetesdjur, vilket naturligtvis inte finns annat än i statistiken. Ibland kommer torkan före midsommar, ibland efter. Det som fungerade perfekt i fjol kanske inte alls kommer att bli bra i år.
- Ha en plan och ändra den! Ha en plan för vart du ska flytta djuren när/om betet inte räcker till. Använd ögonen och omdömet. Här följer några enkla råd för en bättre betesplanering

Släpp djuren tidigt på bete! – Då är de på plats när det växer som bäst i hagen. Lämplig beteshöjd vid betesläpp är för får och hästar 3-5 cm, för ungdjur nötkreatur 5-7 cm samt för mjölk- och dikor 8-10 cm. Låt vintergrovfodret följa med ut på betet under en övergångsperiod. Sträva efter att ha allt väl avbetat före midsommar. De flesta växter är smakligast på ett ungt stadium, då även energi- och proteinhalten är hög.

Under normala förhållanden är betesproduktionen störst under vår och försommar. Beläggningen (djurantal/hektar) måste då vara högre.

Beta naturbetesmarkerna först! – Körbara delar av betesmarken, t ex mer produktiva före detta åkrar, kan med fördel stängas ifrån med ett tillfälligt stängsel under vår och försommar. Därigenom ökar betestrycket på övriga delar av betesmarken. De körbara ytorna kan då vid behov skördas eller putsas innan betesdjuren släpps på.

Var rädd om betet! – Varken betesdjuren eller betesmarken mår bra av att hagen betas för hårt. Det ger sämre tillväxt på djuren och ökar risken för trampskador i hagen. Flyttar man djuren i tid återhämtar sig betet snabbare. Undvik tillskottsutfodring i naturbetesmarker. Undvik också att placera grindhål, vattenanordningar, mineralfoderkrubbor eller saltstenar där mark och vegetation är känslig för tramp och slitage. Utnyttja däremot gärna trampet där det behövs för att hålla efter ohävdsväxer och sly. Styr tramp och avbetning dit det behövs genom strategisk placering av till exempel saltsten och mineralfoder.

Foto: Karin Joelsson

Parasiter

Parasiter är ett problem att räkna med. Minska parasitproblemen genom att ge rena förstagsbeten till unga djur. Ett bete kan anses vara parasitfritt om det inte betats av det aktuella djurslaget under två vintrar och mellanliggande betessäsong. Genom att växelbeta med andra djurslag kan man hålla nere parasittrycket och samtidigt få en jämnare och bättre avbetning. Skicka in träckprover för analys vid minsta tecken på parasitproblem, men undvik rutinmässig avmaskning.

Nyheter om stängsel

”Ett bra bete är bästa stängslet” är ett klokt gammalt talesätt. Som djurhållare är du ansvarig enligt lag att se till att djuren inte kommer ut ur inhägnaden och orsakar skada. Ett bra stängsel är naturligtvis också utformat på ett sådant sätt att djuren inte riskerar att skada sig.

Sedan årsskiftet är taggtrådsstängsel inte längre tillåtet till hästar. Vill man ha taggtråden kvar ska eltråden sitta på egna stolpar minst 15 cm innanför taggtråden. Det bör dock inte vara mer än 30 cm mellan taggtråd och eltråd. Distanshållare är inte tillåtna.

Från 1 september sänks den högsta tillåtna energimängden kraftigt i nya elstängselaggregat. En oro att människor, framför allt barn, skadas om de kommer i kontakt med elstängsel har föranlett en ny europeisk standard för elstängsel. Den nya standarden innebär att energin i stötarna inte vid något tillfälle får över-

stiga 5 Joule. Detta kan bli ett problem vid stängsling, speciellt när det gäller rovdjursavvisande stängsel.

LÄSTIPS!!!

- Informationsbroschyren ”Tillsyn av betande djur” kan beställas kostnadsfritt från Länsstyrelsen
- ”Stängselboken” av Anders Råsberg är en grundlig genomgång om allt man behöver veta om stängsel.
- I boken ”Bete och betesdjur” av Inger Pehrson finns mycket matnyttig läsning om bland annat betesplanering.

Böckerna finns att beställa från Jordbruksverket och kostar 100 kronor styck.

Åsa Petterson och Hanna Williamsson

Prenumerera elektroniskt! Synpunkter?

Du vet väl att du kan prenumerera på Landsbygd i Centrum som ett nyhetsbrev till din e-post? Du anmäler dig direkt på vår webbplats. Som prenumerant får du också inbjudningar till kurser och aktiviteter. Anmäl dig redan idag! www.lansstyrelsen.se/stockholm/nyhetsbrev.

Har du synpunkter på tidningen i din hand? I förra numret av Landsbygd i Centrum fanns en enkät om Lantbruksinfo/Landsbygd i Centrum. Vi vill säga tack till alla er som svarat och samtidigt påminna alla andra om att ni fortfarande har chansen att tycka till. Leta rätt på den tryckta enkäten (mittuppslaget i nr 1) eller svara direkt på vår webbplats www.lansstyrelsen.se/stockholm/nyhetsbrev.

Låt stubben blomma

– skapa en mångfaldsträda!

Du som vill göra något för att gynna fåglar och insekter på din gård har nu möjlighet att söka stöd för mångfaldsträda. Genom att lämna åkermark orörd, gärna en remsa utmed ett dike som ligger minst 50 meter från skogen ges ogräsen möjlighet att blomma. Detta gynnar många insekter som fjärilar och humlor. Fåglar som sånglärka, tofsvipa och storspov kan finna både föda och häckningsplats.

Mångfaldsträda är ett stöd inom Utvald miljö som är utformat som ett femårigt åtagande. Du söker i samband med SAM-ansökan 2011, men för att kunna söka stödet nästa år ska du lämna stubben efter årets skörd av spannmål eller oljeväxter obearbetad. Ersättningen är 2000 kronor per hektar och år. Läs mer på vår webbplats www.lansstyrelsen.se/stockholm/lantbruk

Hanna Williamsson

Foto: Sofia Äng

Alla djur har rätt att må bra

Sverige har en ambitiös djurskyddslagstiftning och höga mål om gott djurskydd. Ändå händer det ibland att djur på våra gårdar far illa. Varför blir det så? Hur ser djurskyddet ut? Vilken hjälp kan lantbrukare få?

Länsstyrelsen arbete med djurskydd

Från och med 2009 är det länsstyrelserna som har huvudansvaret för djurskyddskontrollen i Sverige. Maria Ottosson är djurskyddshandläggare på Länsstyrelsen i Stockholms län. Hon är husdjursagronom och har jobbat flera år med djurskyddstillsyn.

Det kommer in många anmälningar per dag till Länsstyrelsen. De flesta rör hundar och katter. Lantbruksdjuren är i minoritet, men många anmälningar rör hästar, berättar Maria.

När en anmälan kommer in görs en prioritering. En del anmälningar leder till ett brev som upplyser om vad lagen kräver. De flesta anmälningar föranleder dock ett besök. Ett sådant besök sker oanmält och går till så att två djurskyddshandläggare tillsammans med djurhållaren går igenom djurhållningen enligt en checklista. Naturligtvis utgår man från anmälan men som regel kontrolleras hela djurhållningen. Man tittar främst på statusen på djuren men också på utfodring och vatten, miljö och byggnader med mera. Ibland tar man hjälp av distriktsveterinären för att göra hull- och hälsobedömningar.

Besöket följs upp med en kontrollrapport som sammanfattar vilka åtgärder som behöver vidtas och som djurhållaren har möjlighet att yttra sig om. Ibland sker ett uppföljande besök, i andra fall räcker det med att djurhållaren kan visa att åtgärderna utförts. Om bristerna åtgärdats kan ärendet avslutas. Om så inte är fallet fattas ett beslut om föreläggande. I sällsynta fall går det så långt som till föreläggande med vite eller att djuren omhändertas. Upprepade sådana fall kan leda till ett beslut om djurförbud.

Hur tas man emot när man kommer ut på ett besök?

– ”Det är naturligtvis olika. De flesta tycker inte att de har något att dölja och en kontroll går nästan alltid ut genomföra. Många blir förvånade över själva anmälan och fokus hamnar lätt på vem som anmält”, säger Maria Ottosson.

Hur mår grannarna?

Anita Wennberg sitter i LRF:s omsorgsgrupp och är ordförande i LRF:s kommungrupp i Södertälje. Hon berättar om omsorgsgruppens arbete med att försöka följa upp tidiga signaler på att något har hänt på en gård. Syftet är att kunna stötta och hjälpa innan det gått så långt att djur blir lidande. När lokalavdelningarna har sina möten varje månad diskuteras om någon

Foto: Emma Lennmo

sett eller hört något som oroar.

– ”Hur mår grannarna? Det är inte konstigare än så. Vi vet ju att om någonting händer kan det gå oerhört fort utför. Därför är det naturligt för oss att fundera över hur det står till med både människor och djur på gårdarna i vår närhet”, säger Anita.

Signaler om att allt kanske inte står rätt till kan också komma från t.ex. mjölkbilen eller från slakteriet. Arla, Scan, Svenska djurhälsovården, Svenska Husdjur och Uppsalahälsan är också representerade i omsorgsgruppen och kan föra sådan information vidare.

Fungerar det verkligen att bönder ska skvallra om varandra, snoka och lägga sig i?

– ”Idag är det inget konstigt. Detta har varit en process som nu har sjunkit in. Medvetenheten finns där hos alla om hur fort det kan gå. För oss som själva arbetar med djur är det självklart att djuren är så känslomässigt viktiga. Att man vill dem allt väl och att när djur far illa är det något annat som ligger bakom. Dessutom är det ju så att varje uppdagat fall av vanvård ger hela branschen dåligt rykte”, säger Anita.

Hur kan omsorgsgruppen hjälpa till i en akut situation?

– ”Vår huvudsakliga uppgift är att försöka förebygga akuta situationer. Men genom våra nätverk och kontakter kan vi också hjälpa till med att till exempel fodra upp djur eller, som en sista utväg, hjälpa till att få iväg djur till slakt. I en sådan situation finns ofta ett mänskligt lidande också, och vi kan finnas där för att stötta lantbrukare i det”, säger Anita

Kan tanken om att ”vi grannar ska ta hand om det här” leda till att en anmälan till Länsstyrelsen dröjer?

– ”Jag tror inte det”, säger Anita. ”Om djur far illa gör vi naturligtvis en anmälan men stannar sedan kvar för att försöka hjälpa lantbrukaren”.

Mänskliga tragedier och bristande insyn

Finns det något gemensamt för de fall när det går illa? Någon tydlig varningssignal eller riskgrupp?

Både Maria och Anita ser en mänsklig tragedi som den gemensamma faktorn i de svåraste fallen. Det kan handla om sjukdom, ekonomiska problem eller att något hänt i familjen. Maria säger att det också finns fall där brist på kunskap är ett problem, hos nybörjare eller små hobbybesättningar, men att de svåraste fallen beror på en personlig eller ekonomisk krissituation som drabbat djurhållaren. Anita ser inte att brist på kunskap ligger bakom när djur far illa. Hon menar att det alltid ligger något annat bakom, en kris av något slag.

Både Maria och Anita nämner också bristande insyn som ett problem.

– ”Det vi arbetar med är bara toppen på ett isberg”, säger Maria. ”Det är många som inte vill anmäla och på så sätt är det många missförhållanden som aldrig upptäcks”. Maria menar att det finns en skillnad i hur många andra som har insyn i djurhållningen. Har man exempelvis mjölkproduktion har Arla egna kontrollprogram och inom svinuppfödningen sker täta veterinärbesök via djurhälsovården. Men har man köttdjur eller får är det mindre insyn. Länsstyrelsen känner inte ens till alla små fårbesättningar som finns i länet.

Vilka förbättringar behövs? Vad skulle behövas för att klara en nollvision, det vill säga inga djur som lider?

– ”Först och främst krävs en fungerande normalkontroll, det vill säga rutinmässiga, förebyggande kontroller. Då skulle många anmälningar kunna undvikas. Just nu gör vi bara djurskyddskontroller efter att en anmälan kommit in. Det finns inte resurser att hinna med normalkontrollen,” säger Maria. Med normalkontrollerna som underlag skulle Länsstyrelsen sedan kunna arbeta med riskbaserade kontroller. Maria nämner vidare att lantbrukare faktiskt måste anmäla varandra, trots att det tar emot. Sist men inte minst måste djurskyddsbestämmelserna ständigt förbättras.

Anita tror att en mer djurslagsspecifik kompetens och erfarenhet hos djurskyddshandläggarna skulle ge ett större förtroende och minska klyftan mellan djurägare och inspektörer. Det skulle i sin tur minska motståndet mot att ”blanda in” myndigheterna.

– ”Vi skulle också behöva arbeta förebyggande kring varje djurhållare. Vi ska inte bara hålla koll på varandra utan måste också se på oss själva. När vi nu vet hur sårbart det är måste vi gå vidare och identifiera svaga punkter i vår egen djurhållning. Vem kan gå in och stötta mig om jag blir sjuk eller något händer?” Frågar sig Anita.

Anita tycker att Länsstyrelsen och omsorgsgruppen har ett gott samarbete och att det är en förbättring att Länsstyrelserna tagit över djurskyddet från kommunerna.

– ”Länsstyrelsen och omsorgsgruppen arbetar mot samma mål men med olika verktyg”, avslutar Anita.

Hanna Williamsson

Svenskt djurskydd

Länsstyrelsen har tillsynsansvaret sedan den 1 januari 2009.

Lagar som reglerar djurskyddet och djurskyddskontrollerna är främst

- Djurskyddslagen 1988:534
- Djurskyddsförordningen 1988:539
- Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd DFS 2007:5 om djurhållning inom lantbruket mm.
- Flera EU-direktiv som rör djurhållning

Kontakt

Om du vill göra en anmälan ska du ringa Länsveterinärens servicetelefon för djurskydd som har telefonnummer 0767-902090. Telefontid vardagar 9.00 - 12.00 och 13.00 - 16.00. Du kan vara anonym.

LRF Mälardalens omsorgsgrupp

Välkommen att kontakta någon i gruppen om du själv känner att du behöver ha någon att prata med eller om du tror eller vet att någon annan behöver gruppens hjälp. Kontakten med omsorgsgruppen kan ske i förtrolighet.

- Björn Jakobsson, LRF, Norrtälje 0175-600 19, 070-341 23 45, husbylantbruk@telia.com
- Anita Wennberg, LRF, Södertälje 08-550 421 60, 070-942 16 46, anita.wennberg@ab.lrf.se

Förutom sju förtroendevalda från LRF:s lokalavdelningar finns representanter från Scan AB, Arla Foods, Svenska Husdjur, Svenska Djurhälsovården och Uppsalahälsan med i omsorgsgruppen.

Läs mer om omsorgsgruppen på <http://lrf2sp1.episerverhotell.net/Medlem/Regioner/Malardalen/Omsorgsgrupper/>

Q-feber och andra zoonoser

Nu när vårsolen tittat fram börjar också människor att röra sig i naturen och gärna som besökare på gårdar och i hagar. Med detta ökar också risken att sjukdomar smittar från djur till människa eller från människa till djur. Sådana sjukdomar kallas för zoonoser. Här följer lite färsk information om aktuella smittor och om hur du kan skydda dig själv och dina djur.

Zoonoser

Zoonoser kan orsakas av virus, bakterier, svampar och parasiter. Smittöverföringen från djur till människor kan ske på olika sätt. Vanligast är genom livsmedel, framför allt förorenat kött och köttprodukter från idisslare och opastöriserad mjölk eller genom direktkontakt med smittbärande djur. Zoonoser kan även överföras via badvatten t.ex. där idisslare betar på strandängar eller via förorenade grönsaker, frukt och bär.

Sverige har ett gott smittläge jämfört med många andra länder. Men allvarliga zoonoser som exempelvis dvärgbandmask och rabies riskerar att sprida sig till Sverige med djur som transporteras över gränserna. Transport av djur över våra gränser är därför reglerat.

Vid många zoonoser blir inte djuren sjuka utan är endast bärare av smittan. Om du misstänker en zoonos hos ett djur eller en människa ska du kontakta veterinär respektive läkare så att eventuell provtagning, behandling, smittspårning och rapportering kan utföras.

Q-feber

Q-feber är en zoonos som orsakas av bakterien *Coxiella burnetii*. I början av 2010 påvisades bakterien för första gången som orsak till fruktsamhetsstörning hos nötkreatur i Sverige. Vi vet väldigt lite om hur vanlig sjukdom orsakad av Q-feber är i Sverige. Det är troligt att den är underrapporterad hos både människa och djur. Under de senaste åren har man inom EU haft flera utbrott av Q-feber, bland annat i Holland, Slovenien och i Storbritannien. Holland har just nu mycket stora problem med Q-feber hos människor. Under 2009 bekräftades mer än 2300 fall.

Bakterien är mycket motståndskraftig mot yttre miljöfaktorer och kan därför leva länge i det fria. Många djurslag, bland annat nötkreatur, får och getter kan smittas och då utgöra en smittkälla. Infekterade djur är ofta symptomfria men infektionen kan också framkalla abort, omlöpningar och dödfödselar eller svagfödda avkommor. Sjukdomsbilden hos människor varierar mycket. Helt symptomfria infektioner förekommer, men också influensaliknande symptom såsom huvud- och muskelsmärta eller lunginflammation

med hosta, bröstsmärtor och andningsbesvär. Sjukdomen kan också framkalla abort.

I samband med förlösning utskiljs stora mängder bakterier, vilket medför smittrisk för lantbrukare, veterinärer och andra personer som kommer i kontakt med djuren. Bakterien utsöndras via mjölk vilket innebär att opastöriserade mejeriprodukter kan utgöra en smittrisk för människa. Vanligast är dock att smittöverföring sker via luft och damm. Det finns inget enkelt sätt att skydda sig mot att bli smittad om man befinner sig i en smittad besättning. Gravida kvinnor bör inte jobba med får och get under lamnings/killningstider. Sjukdomen är anmälningspliktig till Länsstyrelsen och Jordbruksverket.

Foto: Emma Lennmo

Hur skyddar jag mig mot zoonoser?

Enkla råd är svåra att ge eftersom det finns så många typer av zoonoser. När det gäller idisslare handlar det främst om bakterier och ringorm. Det enklaste sättet att skydda sig mot dessa är att vara noga med att tvätta händerna med tvål och vatten när man har klappat idisslare.

Skydda dina djur från smitta

Zoonoser smittar inte bara från djur till människor utan även från människor till djur. Smittor kan överföras via direktkontakt eller indirekt via kläder och skor. Om du är djurhållare, se till att ha goda hygienrutiner när du tar emot besökare. Obligatorisk handtvätt och byte till gårdens egna kläder t.ex. overall och stövlar om besökarna ska in i ladugården är klokt. Se över vilka smittskyddsrutiner som finns för din verksamhet och dina djurslag. Om du har verksamhet som innebär att du har besökare på gården kan du omfattas av Jordbruksverkets föreskrifter om förebyggande åtgärder avseende zoonoser (K 112).

Fästingburna infektioner

Fästingarna har redan vaknat till och kan sprida sjukdomar till både dig och dina djur.

I Stockholms län är det främst *Borrelia* och *Ehrlichia* som sprids från fästingar och som kan göra dina djur sjuka, särskilt hästar och hundar. Nöt kan bli sjuka av bland annat *Babesia*. *Borrelia* och TBE gör människor sjuka.

Se till att skydda djuren från fästingangrepp och plocka bort fästingar så fort du ser dem. Resonera med din veterinär vilket preparat som lämpar sig bäst för de djur som du vill skydda. Exempel på förebyggande behandling är öronbrickor till nöt och fästinghalsband eller droppar till hund. Var uppmärksam på symptom som kan tyda på att djuren har fått en sjukdom från fästingar. Kontakta i så fall veterinär.

Mer information

- Läs mer om zoonoser, deras symptom och smittspridning på SVAs webbplats. Där finns också informationsmaterialet "Råd om hygienrutiner vid gårdsbesök" www.sva.se.
- På Jordbruksverkets webbplats finns information om införsel av djur från utlandet, föreskrifter mm. www.jordbruksverket.se
- "Smittskydd på gårdsnivå" och annat informationsmaterial finns på Svenska Djurhållsovårdens webbplats www.svdhv.org

Camilla Jüllig, länsveterinär

Grisdebatten - vad hände sen?

Foto: Karin Joelsson

Vi minns alla debatten om grishållningen som sprakade som ett tomtebloss i alla medier kring årsskiftet och som ännu glöder i lantbrukspressen. Mycket har hänt på området. Länsstyrelserna och Jordbruksverket har fortsatt sitt arbete med att bygga upp en klok, effektiv och rättssäker organisation för djurskyddet. Målet är riskbaserade djurskyddskontroller och likartade djurskyddsbedömningar såväl inom som mellan länen.

Jordbruksverket har tagit fram vägledningar och beslutsmallar till kontrollpersonalen som ska göra

att bedömningarna blir mer likvärdiga i hela landet. Utbildningar har också anordnats för harmoniserade djurskyddsbedömningar på svin.

Ett nationellt djurförbudsregister har skapats på Jordbruksverket för enklare uppföljning av personer som har förbud att ha hand om djur.

Jordbruksverket arbetar med att ta fram en modell för riskbaserad av djurskyddskontrollerna. Meningen är att Länsstyrelsen ska genomföra kontroller oftare i besättningar som har högre risk för brister i djurskyddet.

Genom en ny paragraf i djurskyddslagen, § 28a, har skyldigheten att anmäla brister inom djurskyddet vidgats från att gälla enbart veterinärer till att omfatta all djurhälsopersonal under yrkesutövning. Paragrafen började gälla den 1 januari 2010 och lyder "Om den som tillhör djurhälsopersonal i sin yrkesutövning finner anledning att anta att djur inte sköts i enlighet med denna lag ska denne anmäla detta till kontrollmyndigheten". Paragrafen ger en ytterligare möjlighet att fånga upp brister när de ännu är av lindrig karaktär för att förhindra att djur blir lidande.

Camilla Jüllig, länsveterinär

Askmolnet

I skrivandets stund har den Isländska vulkanen Eyjafjallajökull åter börjat sprida aska. Länsstyrelsen följer, i likhet med andra myndigheter, utvecklingen av askmolnet från vulkanutbrottet på Island. Molnet ligger över stora delar av Storbritannien, Danmark, Norge och södra delarna av Sverige. Jordbruksverket bedömer att askmolnet inte innebär någon fara för djur i Sverige som ska ut på bete. Det finns heller ingen risk för att det ska samlas så mycket gifter i jorden att den

blir obrukbar. Jordbruksverket ser för närvarande ingen anledning att rekommendera lantbrukarna att vidta några särskilda åtgärder. Om händelseläget förvärras kommer Jordbruksverket att ompröva sina rekommendationer. Mer information och svar på vanliga frågor om hur askmolnet påverkar lantbruk och djurhållning i Sverige finns på jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se

Camilla Jüllig

Märkning, journalföring och rapportering av nötkreatur, grisar, får och getter

När djur förflyttas mellan olika platser ökar risken för att olika smittor sprids. För att kunna spåra smittor och skydda människor och djur måste djurens identitet och ursprung snabbt kunna bestämmas. Därför finns det bestämmelser som måste följas om hur du ska märka, journalföra och registrera dina djur.

Anmäl produktionsplats

Om du har nötkreatur, grisar, får eller getter ska du anmäla det till Jordbruksverket. Det gäller även om du har höns för kommersiellt bruk. Det är du som är djurhållare som är ansvarig för att anmäla platsen. Du får då ett produktionsplatsnummer som består av landsbeteckningen SE följt av sex siffror.

Nötkreatur

Du ska rapportera alla förändringar för nötkreatur på din produktionsplats till CDB (centrala nötkreatursregister). Det kan vara försäljning, inköp, slakt mm. Både du som lämnar ifrån dig djur och du som tar emot dem är skyldiga att rapportera detta. Rapportering ska ske senast sju dagar efter det att händelsen ägt rum.

Nötkreatur ska du märka i båda öronen med gula brickor, så kallade SE-brickor. På dessa står ditt produktionsplatsnummer följt av individnummer. Kalvar ska märkas senast 20 dagar efter födseln.

Dina djur måste också journalföras i en av Jordbruksverket godkänd stalljournal. Där ska du föra in djurens unika identitet. Du ska också ange födelsedatum, ras och kön samt registrera födselar, dödsfall, inköpta djur, sålda djur och slaktade djur.

Grisar

Du ska rapportera alla förflyttningar av grisar till Jordbruksverkets register senast sju dagar efter att djuren flyttats.

Grisar ska vara märkta med produktionsplatsnumret senast då de lämnar den produktionsplats där de är födda. De ska vara märkta med en öronbricka eller en tatuering som Jordbruksverket har godkänt.

Grisar ska också journalföras i en av Jordbruksverket godkänd stalljournal. Där dokumenteras inköpta djur, utgående djur och dödsfall.

Får och getter

Alla förflyttningar av får eller getter ska rapporteras till Jordbruksverkets register senast sju dagar efter att djuren flyttats. Varje år ska du också räkna dina får eller

getter under december månad och rapportera uppgifterna till Jordbruksverket och skriva ner det i din stalljournal.

Får eller getter som är födda efter den 9 juli 2005 ska märkas senast vid sex månaders ålder. Djur som föds och flyttas från din produktionsplats innan sex månaders ålder ska märkas innan de förflyttas. De djur som är avsedda att leva längre än 12 månader ska vara märkta i båda öronen med produktionsplatsnummer och individnummer. De djur som inte är avsedda att leva längre än 12 månader behöver bara märkas med en öronbricka med födelseplatsens produktionsplatsnummer.

Dina djur måste också journalföras i en av Jordbruksverket godkänd stalljournal. De uppgifter som ska registreras är bland annat födselar med uppgift om födelseår och identifieringsdatum, dödsfall, inkommande djur, utgående djur samt ras.

Mer information

För att få mer detaljerad information gå in på Jordbruksverkets webbplats. Där du också kan beställa journaler och ladda ned blanketter, www.jordbruksverket.se.

Rose-Mari Åkerström

Foto: Paulina Lilljander

Kompetensutveckling för företagare på landsbygden i Stockholms län

Aktiviteterna

Aktiviteterna som annonseras här anordnas av olika aktörer. **Det är därför viktigt att du uppmärksammar det namn och telefonnummer som är angivet vid just den aktivitet du önskar att ta del av. Efter sista anmälingsdatum är din anmälan bindande!**

Landsbygdsprogrammet 2007-2013 har fokus på företagens lönsamhet och deras konkurrenskraft. Länsstyrelsen har därför bestämt att för kompetensutveckling inom området företagsutveckling ska en deltagaravgift tas ut. Även inom andra områden kan en avgift tas ut. Det kommer att anges i annonsen när deltagaravgift tas ut. En stor **del av aktiviteten bekostas dock inom Landsbygdsprogrammet som finansieras av EU och Svenska staten.**

Just detta nummer handlar om djurvälstånd. Har du som är djurägare önskemål om kompetensutveckling är du mycket välkommen att kontakta Åsa Pettersson på telefon eller asa.pettersson@lansstyrelsen.se.

Har du önskemål om andra aktiviteter är du välkommen att kontakta Mette Kjöbek Petersen på telefon eller mette.kjobekpetersen@lansstyrelsen.se.

Mette Kjöbek Petersen

Företagsutveckling

Rådgivningscheck

Känner du ett behov av att diskutera ideer till utveckling av ditt företagande med en rådgivare? Det är fortfarande möjligt att få en rådgivningscheck, om dina planer för utvecklingen i ditt företag är förenligt med Landsbygdsprogrammet för Sverige 2007-2013.

Intresseanmälan

För att få en rådgivningscheck ska du fylla i en blankett och beskriva ditt behov av rådgivning i korthet. Rådgivningschecken får du först när du har skickat en ifylld blankett till Länsstyrelsen.

Kontakta Mette Kjöbek Petersen på telefon eller mette.kjobekpetersen@lansstyrelsen.se för rekvisitering av blankett till anmälan av ditt intresse.

Greppa Näringen

Rådgivning

Greppa Näringen är en samordnad satsning mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna med stöd av LRF för att minska växtnäringens förluster från växtodling och djurhållning genom kompetensutveckling. Syftet är att bidra till en kostnadseffektivitetshöjning för lantbrukaren samtidigt som en ökad miljönytta uppnås. Genom Greppa Näringen erbjuds du individuell rådgivning om till exempel kväve- och fosforstrategier, växtskyddshantering, kontroll av foderstater, markpackning och mycket mer. Totalt erbjuds cirka 15 olika rådgivningsmoduler och rådgivningen skräddarsys efter behovet på just din gård.

Du som har mer än 50 ha åkermark och/eller mer än 25 djurenheter är välkommen att bli medlem.

Greppa Näringen har fått en ny logotyp och under året kommer flera nya rådgivningsmoduler att introduceras. Till exempel kommer klimatmoduler att införas och även i de befintliga modulerna kommer klimataspekterna att lyftas fram.

Länsstyrelsen har upphandlat rådgivning med tre olika rådgivarorganisationer. Ta kontakt med den organisation som erbjuder den/de modul/moduler som du önskar. Rådgivningen är kostnadsfri för dig som är ansluten till Greppa Näringen och finansieras inom Landsbygdsprogrammet. Hör gärna av dig till oss på Länsstyrelsen om du har några frågor.

greppa näringen

Rådgivare	
SorPet , Sören Pettersson, 070-30 00 844	Växtodling: 1A, 1B, 10B, 10D, 11A, 11B, 12A, 12B Växtskydd: 13A, 13B, 13C Husdjur: 11Ab, 30A, 40B
HS Konsult , Johan F Andersson, 018-56 04 24	Växtodling: 1A, 1B, 10D, 11B, 11E, 12A Husdjur: 11Ab, 15A, 30A, 30C
Svenska Husdjur , Emelie Ugglå, 070-688 05 58	Husdjur: 1B, 41A, 41B, 41C, 42A

Goda råd på greppas hemsida

www.greppa.nu

Växtodling

Fältdag om direktsådd

Adam Giertha, Bona Egendom och Institutionen för mark och miljö, SLU bjuder i samarbete med Länsstyrelsen till en informationsdag om direktsådd. Under förmiddagen blir det föredrag av växtodlare Adam Giertha, Professor Johan Arvidsson från SLU och den ledande rådgivaren York TH Bayer, Berlin.

Eftermiddagen bjuder på uppvisning av jordprofiler efter 15 år utan plöjning och maskindemonstration av direkt-sådd. Rådgivare från Lovanggruppen ger sin syn på möjligheter till förebyggande åtgärder mot ogräs och sjukdomer. Länsstyrelsen och Jordbruksverket informerar om Greppa Näringen och Landsbygdsprogrammets möjligheter till miljöarbete och företagstöd.

Tid: den 2 juni kl 9.00 - 16.00

Plats: Wäsby Gård, Munsö

Anmälan: senast den 27 maj till Mette Kjöbek Petersen 08-785 41 97 eller mette.kjobekpetersen@lansstyrelsen.se

Fältvandringar om fosforfällor

Välkommen till en fältvandring kring åtgärder för minskat växtnäringssläckage inom Landsbygdsprogrammet. Vi kommer att fokusera på dammar som samlar fosfor men även diskutera andra exempel som kan ge snarlika resultat. Syftet är att få bättre vattenkvalitet genom att samla upp jordpartiklar som innehåller fosfor. Dammar som samlar fosfor tar betydligt mindre areal i anspråk än konventionella våtmarker.

Medverkar gör Pia Kynkääniemi, SLU, och Lars Törner, Odling i balans. Representanter för Länsstyrelsen kommer även att ge information om nya stödformer inom Landsbygdsprogrammet för 2010. *Ta med egen fikakorg!*

Tid: den 10 juni, kl. 13:00-16:00. **Observera datum!!**

Plats: Bornsjön, Södertälje kommun

Anmälan: senast den 1 juni till Mette Kjöbek Petersen, 08-785 41 97 eller mette.kjobekpetersen@lansstyrelsen.se

Brunnby Lantbrukardag 2010

Brunnby lantbrukardag är en branchdag för lantbrukare, som anordnas av Hushållningssällskapet och LRF.

Tid: den 8 juli 2010

Plats: Brunnby gård, Västmanland.

Under dagen kan du bland annat träffa representanter för länsstyrelserna i Mälardalenregionen och Greppa Näringenprojektet, som kommer att vara på plats för att berätta

om möjligheterna till kompetensutveckling inom projektet. Information om miljöersättningar och miljöinvesteringar inom Landsbygdsprogrammet finns också att tillgå.

Demonstrationsodlingar med vårbearbetning med olika metoder, fånggröder, pollineringsväxter och raps med ljusa blommor samt visningar av dessa finansieras inom Landsbygdsprogrammet.

Information om dagen finner du på webbsidan

<http://www.brunnbylantbrukardag.se/>

Pollinatörer och fåglar i växtodlingen

I samarbete med de regionala frö- och oljeväxtodlarföreningarna arrangeras träffar på gårdar med klöverfröodling i Mälardalen.

Fokus för evenemangen ligger på pollinatörer och pollineringsstjänster. Vilka arter av vilda humlor och bin ser vi runtom oss? Hur gynnar vi dem? Vilken ekonomisk nytta och skördeökning ger binas pollinering? Hur hjälper man fåglar som till exempel lärkor, vipor och storspov. Lokala/regionala biodlare medverkar, så ta chansen att knyta kontakter med dem!

Dagarna leds av Sören Eriksson, fågelkunnig på HS Konsult och Mats W Pettersson, tidigare forskare inom bl.a. Svenska Vildbiprojektet på SLU.

Temadag

Dagen arrangeras i samarbete med Frö- och Oljeväxtodlarnas sommarträff för hela Mälardalen. Dagen behandlar vallodling, oljeväxter och pollinering. *Ta med egen fikakorg!*

Tid: den 19 juni 9.30-16.

Plats: Hos Björn Wallin, Hånsta, nord om Uppsala.

Anmälan: till HS Konsult senast den 16 juni, 018-56 04 00. Program för hela dagen kommer att finnas på webbplatsen <http://hs-konsult.hush.se>.

Vägbeskrivning: Ta av E4:an avfart vid Storvreta, norr om Uppsala. Försätt 290:an norrut. Sväng vänster mot Lena K:a/Vattholma. Efter en km, sväng vänster mot Hånsta.

Fältvandring

Tid: den 6 juli 13.00-16.00

Plats: Hos Kjell Ericson, Runtuna, Nyköping, ekologisk rödklöverfröodlare. Vi besöker även en biodlare intill, Rune Jansson, som odlar Alsikeklöver för bina. Välkomna till en mycket intressant dag! *Ta med egen fikakorg!*

Anmälan: senast den 3 juni till HS Konsult 018-56 04 00. Mer information, se <http://hs-konsult.hush.se>

Vägbeskrivning: Ta väg 223 norrut från Nyköping (Björnlundavägen). Ta höger dryga km innan Runtuna. Försätt några hundra meter. Samling vid gården.

Ekologisk produktion

Enskild rådgivning

Grönsaksodling på friland

Det finns möjlighet till rådgivning om yrkesmässig ekologisk grönsaksodling. Kontakta **Elisabeth Ögren**, Länsstyrelsen i Västmanland, telefon 070-325 38 12.

Det finns även möjlighet till rådgivning om fleråriga grönsaker. Kontakta **Kirsten Jensen** på Länsstyrelsen i Västra Götalands län - se nedan.

Frukt- och bärproduktion

För dig som odlar ekologisk eller tänker lägga om till ekologisk frukt- och bärproduktion finns möjlighet till rådgivning.

Fruktsupport, Malin Engström, 076-812 93 52 eller fruktsupport@euromail.se

Kirsten Jensen, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 070-571 53 51 eller kirsten.jensen@lansstyrelsen.se. Besök i Stockholm, Uppsala och Södermanlands län planeras den 29 juni och den 1 juli. Vid behov kan besök även anordnas den 4-6 augusti. Ta kontakt så fort som möjligt, senast 23 juni respektive 28 juli.

Fältvandring om bär och grönsaker

Vi besöker Madeleine Lindqvist och Martin Möller, Storå bär och grönsaker, Örebro län. Där tittar vi på ekologisk odling av hallon, jordgubbar, grönsaker, potatis med mera och får ta del av Martins och Madeleines långa erfarenhet.

Kirsten Jensen, Länsstyrelsen Västra Götalands län och Christina Winter, Jordbruksverket medverkar. Kaffe med mera kommer att finnas till självkostnadspris. Titta gärna in på webbsidan <http://www.syochsa.se>

Tid: den 8 juni kl. 13.00–cirka 16.30

Anmälan: senast den 4 juni till 070-258 04 44 eller christina.winter@jordbruksverket.se

Vägbeskrivning: Från Örebro åk cirka 6 mil på riksväg 50 mot Falun. En kilometer efter Storåavfarten, sväng höger vid gult hus och busshållplats (mitt för skylt ”Ingelshyttan”). Åk 150 meter till vitt hus vänster sida. Fältvandringen är ett samarrangemang mellan Länsstyrelserna i Mälardalenregionen och Jordbruksverket.

Mentorstöd

Nu finns det möjlighet för lantbrukare som vill lägga om till ekologisk produktion att få stöd och hjälp av en kollega. Bondens Ekoråd ger ett bollplank för utveckling av idéer, svar på frågor och uppbackning av beslut. Mötet med en erfaren kollega som tidigare ställt om sin gård är en stor hjälp för att minska hinder och undvika onödiga misstag.

Bondens Ekoråds grundpaket innehåller olika aktiviteter

med totalt 22 mentortimmar som du kan nyttja under 1 års tid.

Deltagaravgift: 7 500 kronor exklusive moms. Det för månliga priset är möjligt tack vare ekonomiskt stöd från LRF, Arla och Landsbygdsprogrammet.

Information: om Bondens Ekoråd, hur man får kontakt med en mentor samt vad som ingår i Bondens Ekoråds grundpaket finns på www.bondensekorad.se. Du kan även ta kontakt till Inger Källander, 011-700 93 eller 070-633 64 69.

Företagsutveckling

En vidareutveckling och marknadsanpassning av det ekologiska landsbygdsföretagandet är angeläget för att trygga tillgången på svenskproducerade ekologiska varor och tjänster på en starkt expansiv marknad. Därför kommer Ekologiska Lantbrukarna att i projektförm under två års tid arbeta tillsammans med landsbygdsföretagare i Mälardalenregionen för att fler skall nå marknaden för ekologiska livsmedel.

Vill du delta eller veta mera?

Kontakta Dirk van der Krogt, 018 - 10 10 36, dirk.vanderkrogt@ekolantbruk.se eller Maria Dirke, 018 - 10 10 06, maria.dirke@ekolantbruk.se

Fältvandring

Skilleby gård är en försöksgård med långliggande odlingsförsök i en fast 5-årig växtföljd med biodynamisk odling.

Forskningsledare Artur Granstedt visar runt och berättar vilka slutsatser man kan dra efter 20 års försök med växtföljd, gödsling och biodynamiska preparat.

Efter vandringen blir det samtal om möjligheter för lantbruksnäringen med Jenny Isenborg, enhetschef för kommundelarnas kök, och Pierre Hanell, kökschef Järna skolor, som båda arbetar aktivt för mer ekologisk och lokal mat.

Tid: den 10 juni kl. 19.00

Plats: den biodynamiska försöksgården Skilleby i Järna. Samling vid Skilleby.

Vägbeskrivning: till Skilleby gård. Från motorvägsavfart vid E4 Järna kör söderut mot Vagnhärad. Fortsätt till skylt till höger mot Skilleby. Kör c:a 500 m till gårdsplan där det finns en skylt med gårdsplan.

Information: info@lantbruksradgivning.se, Stiftelsen Biodynamiska Forskningsinstitut 08-55 15 72 21 eller Hans von Essen 0735-62 77 38.

Biologisk mångfald

Slätterkurser

Grundkurs

Länsstyrelsen inbjuder till en endags grundkurs som varvar teori och praktik och omfattar:

- Liens och orvets historia och modeller
- Slipning av lieblad och slätterteknik
- Ängens historia och traditionella skötsel
- Vilka möjligheter till ersättning finns för hävd av slättermarker eller att restaurera och hävda marker som vuxit igen.

Under dagen kan du prova en lie som är anpassad till dig. Det finns orv och liar att låna och ställa in, om du inte har egen lie. Du får prova på arbete med lie och vad som är viktigt för att nå ett lyckat resultat.

Kursledare är Kjell Gustavsson, känd som Liemannen från Ängagårdets Natur och Kultur i Växjö.

Tid: den 26 juli kl 9.30 – 16.30.

Plats: Dyviks lövängar, Tyresö.

Fördjupningskurs

Länsstyrelsen inbjuder till en endags fördjupningskurs i slätterteknik och ängens historia och traditionella skötsel. Kursen vänder sig till dig som redan har erfarenhet av att slå med lie eller tidigare gått kurs i lieslätter men vill lära dig mer. Kursen varvar teori och praktik där fokus ligger på slättermomentet. Lie finns att låna men ta gärna med din egen jordlagda lie.

Kursledare är Leif Rooth, Gräsroothens Julita

Tid: den 28 juli kl 9.30 – 16.30.

Plats: Karlbergs slätteräng i Rånäs

Anmälan till slätterkurserna

Länsstyrelsen vill ha din anmälan senast den 16 juli 2010. Kontakta Annette Stolpe, 08-785 49 25 eller annette.stolpe@lansstyrelsen.se. Ange namn, adress, telefon- och personnummer. Antalet platser till kurserna är begränsade. Detaljerad information skickas ut efter anmälan.

Information: Läs mer på www.lansstyrelsen.se/stockholm

Foto: Paulina Liljander

Fika med en hotad art

Under pågående mångfaldsår vill vi erbjuda chansen att få bekanta sig med arter som riskerar att försvinna från vårt svenska odlingslandskap. Packa fikakorgen och kom med! Med guidning från enheten för naturvård tittar vi på spännande arter men diskuterar också de viktiga frågorna om varför vissa arter är hotade, varför hotade arter ska räddas och varför vi alls behöver biologisk mångfald.

Information: kontakta Hanna Williamsson, 08-785 49 13 eller hanna.williamsson@lansstyrelsen.se

Läderbagge

Plats: Hörningsholm, Mörkö

Tid: den 22 juni kl 18.00

Vägbeskrivning: Samling på parkeringen vid Skanssundets färjeläger på Mörkö. Dit kan man komma med färja från Grödinge eller genom att svänga av E4:an och följa skyltar mot Mörkö och sedan Skansundet.

Foto: Stanislav Snäll

Fältgentiana och Finnögontröst

Plats: Lejden, Sigtuna

Tid: den 24 augusti kl 18.00

Vägbeskrivning: Gården Lejden ligger ca 4 km från Arlanda längs väg 273 mot Almunge. Följ skylt mot Lejden så ses vi vid parkeringen som finns utmärkt längs vägen upp mot gården.

Foto: Peter Hammarbäck

Djurproduktion

Utveckla din djurproduktion

Du som är producent av grisar, hästar, kor, får, kycklingar eller annat djurslag har nu chansen att få ett besök av en företagsrådgivare från HS Konsult. Rådgivaren kan vara bollplank när du funderar på utvecklingen av din djurproduktion.

Det kan handla om en planerad utbyggnad, ändrad produktionsinriktning eller en åtgärdsplan för att höja lönsamheten. Du kanske vill utreda samverkansmöjligheter med andra företag eller förbättra arbetsorganisationen i företaget. Eller funderar du på att förädla dina produkter under eget varumärke och skapa nya säljkanaler mot konsument?

Rådgivningen är kraftigt subventionerad av Landsbygdsprogrammet. Du betalar endast 750 kronor exklusive moms per rådgivning. Ring HS Konsult och diskutera din affärsidé med en husdjursrådgivare, 018-56 04 00.

Nya regler för stallgödselspridning

Länsstyrelsen i Västmanlands län inbjuder till en kursdag om de nya reglerna för spridning av stallgödsel. Vid frågor kontakta Gunnel Wikander, 021-19 50 27

Tid: den 3 juni kl. 09.30 – 16.00

Plats: Brunnby gård

Anmälan: senast den 25 maj till Agneta Mattsson, 021-19 50 24 eller lantbruk.vastmanland@lansstyrelsen.se.

Trädgårdsrådgivning

Det finns möjlighet till kostnadsfri rådgivning om minskad och säkrare hantering av bekämpningsmedel och optimerad användning av växtnäring.

Monica Konsult, Monica Borg Ohlson, 0220 - 408 18 eller 070-645 59 98. Rådgivning riktas framför till odlare av kruk- och utplanteringsväxter.

Nu kan du anmäla dig till ett elektroniskt utskick av Landsbygd i centrum samt inbjudningar till kompetensutveckling

Gå in på Länsstyrelsens webbplats
www.lansstyrelsen.se/stockholm/nyhetsbrev

Bli en aktivare skogsägare

För att vara en aktiv skogsägare behöver du inte göra allt arbete själv. Det viktigaste är att det är ditt beslut och dina mål som styr åtgärderna. Du kan utveckla dina färdigheter i att beställa skogsbrukstjänster genom att delta i Skogsstyrelsens kostnadsfria endagarskurser. Kurserna syftar till att stärka dig som skogsägare i att driva ett hållbart skogsbruk. Ingen förkunskaper om skogsbruk krävs och vi tar upp ämnen som miljö, naturvård, ståndortsanpassad virkesproduktion och vi informerar om projekten *Adellöv* och *Skogens mångfald*.

Tid: Kl 8.30-ca 17 alla dagar den 1, 2, 3, 8, 9 och 10 juni.

Plats: Ladviks kursgård, Vaxholm.

Anmälan: till Gunilla Rask, 08-514 514 67 måndag-torsdag kl 9.00-12.00 eller gunilla.rask@skogsstyrelsen.se

Skogsstyrelsen erbjuder också kompetensutveckling inom Landsbygdsprogrammet. Se på www.skogsstyrelsen.se

Andra möjligheter till företagsutveckling

Medel att söka för pilotprojekt

Cecilia Ankarstig, Programmet Främja kvinnors företagande, på Tillväxtverket informerar:

Vi har nyligen öppnat en ansökningsomgång för Gröna näringarna inom programmet Främja kvinnors företagande. Detaljerad information finns på webben: www.tillvaxtverket.se/kvinnorsforetagande

Det finns pengar att söka för pilotprojekt och ansökningsomgången är öppen till den 16 september. Tillväxtverket tar emot ansökningar löpande tills pengarna tar slut. Alla projekt ska vara avslutade den 31 december 2010.

Exempel på aktörer som kan söka:

- Lokala och regionala näringslivsaktörer.
- Andra relevanta näringslivsaktörer.
- Intresse- och branschorganisationer.
- Offentliga organisationer.
- Universitet och högskolor.
- Företag som erbjuder affärsutveckling för nya och/eller växande företag inom de gröna näringarna.

Starta ekonomisk förening

Du som vill starta en ekonomisk förening, kooperativ eller liknande kan få kostnadsfri rådgivning från Companion. Du kan få hjälp med att värdera affärsidén och att utveckla den från idé till flygfärdigt företag.

Nu bedriver Coompanion Roslagen kostnadsfri rådgivning även i Affärsutveckling för företag inom social ekonomi! Ta chansen till kostnadsfri rådgivning om hur ni kan utveckla ert kooperativs ekonomiska verksamhet på bästa sätt!

För rådgivning kontakta: Bridget Wedberg, 0708-47 92 56, 0176-17650 eller bridget.wedberg@coompanion.se

Vill du starta ett företag,
förverkliga en produktidé eller
utveckla ditt företag?

Inom projektet Entreprenör Stockholm
kan du få rådgivning
Se på www.entreprenorstockholm.se

Förprovning av djurstallar

Kom ihåg att förpröva ditt stall innan du börjar bygga. Förprovningar handläggs och beslutas av enheten för länsveterinärer.

Kontaktpersoner är: Lena Andersson Webrink, telefon 08-785 49 36; e-post: lena.webrink@lansstyrelsen.se, Elin Agnvall, 08-785 43 90; e-post: elin.agnvall@lansstyrelsen.se, Agneta Hermansson, 08-785 43 83; e-post: agneta.hermansson@lansstyrelsen.se

Adressändringar

Om du har ändringar till din adress eller vill avsluta din prenumeration ber vi dig i första hand skriva till Landsbygdsutveckling.stockholm@lansstyrelsen.se så att informationen blir korrekt införd. Har du inte e-post är du såklart välkommen att ringa till oss.

Annette Stolpe

Mette Kjöbek Petersen

Landsbygd i Centrum ges ut inom Landsbygdsprogrammet för Sverige år 2007-2013

Enheten för lantbruksfrågor:

Geber Ulrika	Lantbruksdirektör	785 49 07
Alfredius Hanna	Fältkontroller	785 49 18
Andersson Henrik C	Länsfiskekonsulent, fiske- och skärgårdsfrågor	785 40 55
Appeltoft Viveka	Ansvarig för gårdsstöd, Samordnare av SAM	785 49 33
Berry Ylva	Fältkontroller, SAM-handläggning	785 42 93
Carlsson Cathrine	Ansvarig för återkrav, SAM-handläggning	785 49 44
Carlsson Lars	Företagsstöd, Projektstöd, Startstöd	785 49 28
Cravener Martin	Praktikant	785 49 23
Florman Anna-Karin	SAM-handläggning, Husdjur	785 42 37
Hammarbäck Peter	Åtagandeplaner betesmarker, Utvald miljö	785 49 01
Joelsson Karin	Fältkontroller, Utvald miljö	785 49 12
Kjöbek Petersen Mette	Ansvarig för kompetensutveckling, Landsbygd i Centrum	785 41 97
Lantto Nicklas	Utbetalning företags- och projektstöd	785 49 09
Larsson Anders	Företagsstöd, Projektstöd, Startstöd	785 49 14
Liljander Paulina	SAM-handläggning, Fältkontroller, Flyghavre	785 53 21
Norén Cecilia	Åtagandeplaner betesmark, Greppa Näringen, Utvald miljö, Stallgödselfrågor, Bifrågor, SAM-handläggning	785 49 11
Olsson Karin	Fältkontroller, SAM-handläggning, Kartfrågor	785 44 09
Pettersson Åsa	Kompetensutveckling, Företagsstöd, Projektstöd, Rovdjursstängsel	785 49 32
Skagerberg Frida	Fältkontroller, SAM-handläggning	785 41 10
Stolpe Annette	Registrator	785 49 25
Strömberg Maria	SAM-handläggning, Återkrav	785 49 38
Stähle Sofia	Leader, SAM-handläggning	785 49 18
Svensson Sven-Erik	Fastighetsfrågor och planering, Företagsstöd, Projektstöd	785 49 04
Tykesson Johannes	Kontrollansvarig, SAM Internet	785 49 20
Williamsson Hanna	Kompetensutveckling, Redaktör Landsbygd i Centrum, Åtagandeplaner betesmark, Utvald miljö	785 49 13
Akerström Rose-Mari	SAM-handläggning, Tvärvillkor, Landsbygd i Centrum	785 49 37